

12. RİSALE-İ NUR KONGRESİ
25-26 Mart 2017/ İSTANBUL

Risale-i Nur'a Göre
Hukukun Üstünlüğü ve
Adalet Ekseninde Din
Devlet ve Cemaat İlişkileri

*Adalet ancak
adil, tarafsız
ve bağımsız
hâkimlerle
mümkündür.
Hâkimler
toplumun
hukukunu
ve bireylerin
onurunu korumak
zorundadır.
Adaleti yerine
getirenler hiçbir
ideolojinin icracısı
ve tarafı olamaz.*

DEKLARASYONLAR

Bu deklarasyonlar , Risale-i Nur Enstitüsü tarafından tertip edilen “Risale-i Nur’a Göre Hukukun Üstünlüğü ve Adalet Ekseninde Din-Devlet ve Cemaat İlişkileri” başlıklı 12. Risale-i Nur Kongresi’nde oturumlar sırasında açıklanan ve genel kabul gören kanaatleri bildirmekte olup toplantı yöneticisi ve sekreteri tarafından, oturumlar sırasında alınan notlar üzerinde çalışılarak hazırlanmıştır.

1. Masa:

Hukukun Üstünlüğü ve Adalet

Katılımcılar

- Prof. Dr. Ahmet Hamdi Aydın(Oturum Başkanı)
- Yrd. Doç. Dr. Ömer Ergün(Sekreter)
- Yrd. Doç. Dr. Şevki Ademoğlu
- Yrd. Doç. Dr. Tahir Muratoğlu
- Kadir Akbaş
- Mustafa Gökay
- Gürbüz Erdoğan
- Erdoğan Çelebi
- Berkay Güloğlu

DEKLARASYON

1. Adalet hak sahibine hakkını vermek, haksızı da terbiye etmektir. Birey de devlet de adil olmalıdır. Adalet kutup yıldızı gibidir, yerinde durur, her şey onunla istikametini bulur. Devletin bekası adaletle mümkündür. Devlet adamları da adaletli ve ahlaklı olmalıdır.

2. Adaletten yoksun olunması durumunda her şeyimiz tehlikededir, adaletin olmadığı yerde hiç kimse güvende değildir.

3. Hukuk önünde herkes bir tarağın dişleri gibi eşittir. Müsavatsız adalet, adalet değildir. Kamu hizmetine girmede ve kamu hizmetinden yararlanmada bütün vatandaşlar eşit olmalı, hiçbir kişi ya da zümreye imtiyaz tanınmamalıdır.

4. Bediüzzaman Said Nursî’ye göre adalet-i mahza (tam adalet) esastır, adalet-i izafiye (nisbi adalet) ise istisnadır, adalet-i mahzanın uygulanması

mümkünken adalet-i izafiye uygulanamaz. Hakkın hatırı âlidir, hiçbir hatıra feda edilmez. Hak haktır, büyüğüne küçüğüne bakılmaz.

5. Hukuk devletinde her bireyin lekelenmeme ve adil yargılanma hakkı vardır. Asıl olan masumiyettir, hiç kimseden masum olduğunun ispatı istenmez.

6. Adalet ancak adil, tarafsız ve bağımsız hâkimlerle mümkündür. Hâkimler toplumun hukukunu ve bireylerin onurunu korumak zorundadır. Adaleti yerine getirenler hiçbir ideolojinin icracısı ve tarafı olamaz.

7. Yargının bağımsızlığı için iki husus ehemmiyetlidir. Birincisi; hukuk eğitiminin niteliğinin artırılması ve avukatlık, hâkimlik ve savcılığa kabulün liyakat esaslı göz önünde bulundurularak kimsenin şüphe duymadığı objektif bir imtihanla olmasıdır. İkincisi; hâkim ve savcılarının özlük hakları yine hâkim ve savcılarının seçeceği tarafsız ve bağımsız bir kurul tarafından yerine getirilmelidir.

8. Adalet Kur'an'ın dört ana unsurundan biridir. Adaletin icrası ise ibadettir. "Bir saat adaletle hükmetmek, bir sene nafil ibadetten hayırlıdır." (Hadis)

9. Hukuk devleti; bireyi örgütlü yapılara karşı güçlendirmek, örgütlü yapıların özellikle devletin ve devlet gücünü kullanan iktidarın temel hak ve özgürlükler üzerindeki yetkisini ve etkisini sınırlamak olarak ortaya çıkmıştır.

10. Toplumunu oluşturan bireyler temel hak ve özgürlüklerine sahip çıkma konusunda müteyakkız ve hassas olmalıdır. Zira "Bir millet cehaletle hukukunu bilmezse ehl-i hamiyeti dahi müstebit yapar."

*Risale-i Nur
cemaati, bir
cemiyet değildir.
Siyasi, diünyevi,
şahsi ve cemaati
bir menfaat
gözetmez. Müspet
iman hizmeti
çerçevesinde
insanların
anarşilikten ve
serserilikten
kurtulmasına ve
imanla ahirete
gitmesine çalışır.*

İslâmî hizmet-
ler, "hürriyet-i
şer'îye, meşveret-i
şer'îye ve
meşrutiyet-i
meşrua" yani de-
mokrasi ve cum-
huriyet zemininde
olmalıdır.

2. Masa: Din - Devlet Ve Cemaat İlişkileri

Katılımcılar

- Prof. Dr. Nurettin Abut(Oturum Başkanı)
- Sebahattin Yaşar (Sekreter)
- Yrd.Doç.Dr.Ali Bengi
- Yrd. Doç. Dr. Abdulnasır Yiner
- Kazım Güleçyüz
- Mustafa Akça
- Dr. İbrahim Ersoylu
- Dr. Ramazan Levent
- Dr. H.İbrahim Şengün
- Dr. İlhan Cevheri
- Furkan Enes Durak

DEKLARASYON

1. Cemaatler, hukuki çerçevede, insanlara dinî hakikatleri tebliğ eden, moral destek veren, devletten ve siyasetten bağımsız, gönüllülük esasına dayanan sivil yapılarıdır.

2. Dinî cemaatler; yüzde doksan dokuzu ahlak, ibadet, ahiret ve fazilet olan Kur'an ve Sünnet esaslarıyla hizmet etmelidirler.

3. Bediüzzaman, "Zaman, cemaat zamanıdır, şahıs zamanı değildir." diyerek Risale-i Nur cemaatinin esaslarını, düsturlarını, dinamiklerini belirlemiş ve bu esasları bozacak hastalıkları tespit ederek talebelerini ciddi biçimde uyarmıştır.

4. Risale-i Nur cemaati, bir cemiyet değildir. Siyasi, dünyevi, şahsi ve cemaatî bir menfaat gözetmez. Müspet iman hizmeti çerçevesinde insanların anarşilikten ve serserilikten kurtulmasına ve imanla ahirete gitmesine çalışır.

5. Devlet, bütün sivil unsurlara eşit mesafede durmalıdır. Bazı fertlerin olumsuzlukları karşısında 'suçun şahsiliği' esasından hareketle, adaletle davranmalıdır.

6. Devletini kurumlarla ve cemaatlerle ilişkilerinin sağlıklı olabilmesi için ideolojilerden kurtulması ve en az AB standartlarında bir demokrasiye kavuşması gerekir.

7. Dinî cemaatler fikir, hedef ve faaliyetlerinde şeffaf olmalıdırlar.

8. Cemaatler kendi mesleklerinin muhabbetiyle hareket etmeli ve başka mesleklerin olumsuzluklarıyla meşgul olmamalıdırlar.

9. Topluma bir çok yönüyle katkısı olan cemaatler itibarsızlaştırılmamalıdır.

10. Devlet ile cemaatler arasında herhangi bir çıkar ilişkisi olmamalıdır.

11. Başta dört mezhep imamı ve Bediüzzaman Said Nursi olmaküzere, Tarih boyunca iktidara mesafeli duran, dünyevi makam-mevki peşinde olmayan ve bu tür teklifleri kabul etmeyen İslam büyüklerinin bu tavrı cemaatler için her zaman örnek olmalıdır.

İslâmî hizmetleri yapan cemaatler ve din adamları, dini ve ilmi bir geçim vasıtası yapmamalı, sırf Allah rızasını esas alarak ihlâs, uhuvvet ve tesanüt içerisinde hareket etmelidirler.

iyasi iktidar, tüm
cemaatlere hukuk
çerçevesinde
eşit mesafede
olmalıdır.
Cemaatler,
siyasi partiler
tarafından siyasi
rant malzemesi
ve potansiyel oy
kaynakları olarak
görülmemelidir.

3. Masa

İslami Hizmet Metodları Ve Diyanet

Katılımcılar

- Doç. Dr. Veysel Kasar(Oturum Bşk.)
- Malik Atom(Sekr.)
- Prof. Dr. Mahmut Kaplan
- Yrd. Doç. Dr. Server Fırat
- Süleyman Kösmene
- İslam Yaşar
- Mehmet Ali Kaya
- Said Yetim
- Ahmet Özdemir
- Muhammed Okur

DEKLARASYON

1) İslâmî hizmet, kısaca “emr-i bilmarufnehy-i anilmünker”dir. Allah’ın yapılmasını istediği işleri tebliğ, yapılmasını yasakladığı işlerden ise sakındırmaktır. Bu manasıyla İslâmî hizmetleri yapmak; şartlara göre her fert, cemaat, kurum ve kuruluşun vazifesi olmalıdır.Bediüzzaman Said Nursî, bu zamanda cihad-ı manevî olarak ifade ettiği iman hizmetini farz-ı ayn olarak değerlendirmiştir.

2) İslâm’a hizmet ferdî ve içtimaî hayatta dinin temel gayesi olan iman, ibadet, ahlâk ve hukukun hâkim kılınmasını temin etmektir. Diyanet vecemaatler bu gayeyi gerçekleştirerek dine hizmet edebilirler.

3) Hizmetler; doğru İslâmiyet ve İslâmiyet’e lâyık doğruluk, ihlâs, uhuvvet temelinde emniyeti, asayişî bozmayacak tarzda ‘müsbet hareket’çerçevesinde yapılmalıdır.

4) İslâmî hizmetler,“hürriyet-i şer’iye, meşveret-i şer’iye ve meşrutiyet-i meşrua” yani demokrasi ve cumhuriyet zemininde olmalıdır.

5) İslâmî hizmetleri yapanlar siyasî, ilmî ve içtimaî her türlü istibdadı izale edecek bir üslûp ve tarzda hareket etmelidir.

6) Cemaatler kendi mesleklerinin muhabbetiyle hareket etmeli, başkalarının noksanlığı ve adaveti ile meşgul olmamalı, hakkı inhisar altına almamalı, “Hak yalnız benim mesleğimdir” dememelidir.

7) Cemaatler bir siyasî görüşe sahip olsalar da, siyasî cemiyet görüntüsü vermemelidir. Siyasî anlayış ortaya koyabilirler; fakat cemaat adına siyaseti icraya kalkışmamalı, idareye karışmak tarzında bir yapılanmaya gitmemelidirler.

8) Hocalar, vaizler ve hatiplerin üslûbunda muvazeneyi koruyacak şekilde ölçülü, kucaklayıcı ve kavli-leyyî tarzında yumuşak olmalı, ayrıştırıcı ve ötekileştirici olmamalıdır.

9) Hutbeler “vahyin” tebliğ makamı olduğundan siyasî ve dünyevî meselelerden uzak, imana, ibadete, ahlâk ve hukuka ait hususların tebliğ edilmesine hasredilmelidir.

10) Bediüzzaman Said Nursî’ye göre bu zamanda dünyevî işlerde olduğu gibi, din ve iman hizmetinde de bir şahs-ı manevî teşekkül ettirilerek hareket edilmelidir. Bu da ancak Kur’ân’ın emri olan “meşveret ve şûra” ile gerçekleşir.

11) İslâmî hizmetleri yapan cemaatler ve din adamları, dini ve ilmi bir geçim vasıtası yapmamalı, sırf Allah rızasını esas alarak ihlâs, uhuvvet ve tesanüt içerisinde hareket etmelidirler.

*Dinin devletin
himayesine
ihtiyacı yoktur.
Dini hizmetler
ilgili sivil yapılara
bırakılmalıdır.
Diyânet İşleri
Başkanlığı özerk
olmalıdır.*

Risale-i Nur;
tefsir, hadis,
kelam, tasavvuf,
fıkıh, ahlak,
siyer gibi İslâmî
ilimlerde geçen
kavramları
yeniden
tanımlayarak
İslâm
medeniyetini ihya
ve inşa edecek bir
dil geliştirmiştir.

4. Masa

Sosyal Ve Kültürel Yapılar Ve Hürriyet

Katılımcılar

- Prof. Dr. Ahmet Battal (Oturum Başkanı)
- İntizam Seyda Durgun (Sekreter)
- Prof. Dr. Sacit Adalı
- Prof. Dr. Doğu Ergil
- Prof. Dr. Hüseyin Uzun
- Yrd. Doç. Dr. Levent Korkut
- Yrd. Doç. Dr. Ömer Sevinç
- Yrd. Doç. Dr. Murat Arslan
- Latif Salihoğlu
- Yusuf Sabri Şimşek
- İslam Soyuk

DEKLARASYON

1. Said Nursi'nin "Ekmeksiz yaşarım, hürriyetsiz yaşayamam" özdeyişiy-le vurguladığı üzere; asıl yoksulluk, haksızlık, hukuksuzluk, adaletsizlik ve hürriyetsizlikten kaynaklanan yoksulluktur.

2. Sanat ve marifetin gelişmediği, ihtilafın körüklendiği topluluklarda, dolaylı olarak sosyal ve kültürel yapılar zayıf karakterdedir. Toplumların refah, hak ve adalet merkezli bir yapıya kavuşması için "cehalet, zaruret ve ihtilaf" gibi sorunların çözülmesi ve buna bağlı olarak "sanat, marifet (bilgi-bilim) ve ittifak" ariayet prensiplerinin tatbiki gereklidir.

3. Gönüllülük esasına dayanan sivil toplumun gelişmesi için "ötekileş-tirme" yerine, bilgi, istişare, diyalog ve ortaklık kültürünü geliştiren katılım-cı demokrasiye ihtiyaç vardır. Sınırlamalar ve yasaklamalar sivil toplumun gelişmesinin önündeki engellerden biridir.

4. Bir toplulukta sivil toplum anlayışını geliştirmenin yolu karizmatik lider arayışına girmek değil, katılımcı demokrasiyi geliştirmektir. Sosyal ve kültürel yapılarda hak ve hürriyetler, çoğunluk hâkimiyeti yerine çoğulcu-luk kültürünün gelişmesiyle mümkündür. Zira çoğunlukçu anlayış "sayıca kuvvetli olan haklıdır" fikrine dayanırken, çoğulculuk "kuvvet haktadır" an-layışını esas alır.

5. Gerçek sivil toplum, yukarıdan aşağı (devletin buyruğu altında) bir yapılanmayla değil aşağıdan yukarıya (fitri ve bağımsız) gelişmelidir.

6. Devletin farklı dinî - etnik - kültürel cemaatler arasında ayrımcılık uy-gulaması milli birlik ruhunu zedelemiş, devleti belirli cemaatlerle karşı karşıya getirmiş ve cemaatler arasında çekişme ve husumetlere de yol açmıştır.

Oysa siyaset tek tipliliği teşvik etmemeli, “farklılıkların uzlaştırılması”ndan beslenmelidir. Zira birlik kabulle, tek-tipleştirme dayatma ile olur.

7. Cemaatler kendi bünyeleri içinde fikir hürriyetinden ve amaç birliğinden beslenen meşveret sistemini tatbik etmelidirler.

8. Siyasi iktidar, tüm cemaatlere hukuk çerçevesinde eşit mesafede olmalıdır. Cemaatler, siyasi partiler tarafından siyasi rant malzemesi ve potansiyel oy kaynakları olarak görülmemelidir.

9. Cemaatler din adına siyaset ve iktidar mücadelesi yapmamalı ve siyaseti dine hizmet ettirmek için de yine siyaset dışı bir duruş sergilemelidirler. Cemaatlerin asıl işlerinin siyaset değil, dine ve topluma hizmet olması gerektiği gözden kaçırılmamalıdır.

10. Said Nursi'nin kullandığı “siyasetli cemaatler” ifadesine dikkat edilmelidir. Zira siyasi karakter taşıyan dini hareketler, “siyaseti dine hizmet ettirelim” fikrinden de hareket etse, sonuçta “dinin siyasete alet edilmesi” noktasına varmaktadır.

11. Meşru ve samimi bir muhalefet bir denge unsurudur. Bir ülkede hak ve hürriyetlerin gelişmesi bir yönüyle muhalefet kültürünün gelişmesine de bağlıdır. Otoriteye muhalefet etme, hukuka muhalefet şeklinde anlaşılmalıdır.

12. Dinin devletin himayesine ihtiyacı yoktur. Dini hizmetler ilgili sivil yapılara bırakılmalıdır. Diyanet İşleri Başkanlığı özerk olmalıdır.

13. Sivil toplum kuruluşları, ortak kader konularında karar sürecine daha aktif biçimde katılmalıdır.

14. Bediüzzaman'ın her üç hayat devresinde de devletten uzak ve sivil kalması bilhassa günümüzde çok kıymetli ve sembolik değer taşıyan bir tutumdur. Bediüzzaman'ı kendisine bağlamayı başaramayan bir “parti devleti”, onun talebelerini de kendisine bağlayamaz.

15. Cemaatler sivil oluşumlardır. Devlete dayanmamalıdır. Cemaatleri akredite etme fikri fevkalade tehlikelidir. Cemaatleri kayıt ve kurala tabi cemiyete dönüşmeye zorlamak onları devlete köle etmenin kapısını açar.

16. Siyasileşmiş camiler, vaaz ve hutbeler, toplumsal grupları birbirinden ve dinden soğutmaktadır.

17. Sivil toplum örgütü görünümlü dış kaynaklı bölücü ve yıkıcı faaliyetleri önlemenin yolu yasaklar koymak değil, iç kaynaklı sivil toplum örgütlerini güçlendirmektir.

18. “Bir musibet bin nasihatten yeğdir” denilmiştir. Sivil toplum kuruluşlarının devletle ilişkilerinde yaşanan ve iki taraftan kaynaklanan hatalardan ders çıkarılmalıdır.

19. Düşmanı sık değişenin dostluğuna güven olmaz. Düşman üretmekten vazgeçilmeli, düşman üretenden uzak durulmalıdır. Hele devlet, iyi-kötü vatandaş ayrımı yaparak toplumsal kesimleri karşısına almamalı, birbirine karşı kışkırtmamalıdır.

20. Bediüzzaman'ın da dediği gibi hukuka riayet etmeyen idareci halife de olsa hayduttur. Bediüzzaman ve talebeleri Haydar Ağa'ya Haydar Ağa, Haydar'a Haydar, Haydo'ya Haydo ve hayduta da haydudeme cesaretini ve basiretini göstermiştir.

5. Masa

İslam Düşünce Geleneği Ve Risale-İ Nur

KATILIMCILAR

- Doç. Dr. Osman Özkul (**Oturum Bşk.**)
- Abdulkaki Çimiç(**Sekreter**)
- Prof. Dr. Ömer Önbaş
- Doç. Dr. Hüseyin Kurt
- Yrd. Doç. Dr. Levent Bilgi
- Mustafa Oral
- Ali Ferşadoğlu
- Metin Şencan
- Caner Kutlu
- Fatih Adak

DEKLARASYON

1. Risale-i Nur; Asr-ı Saadet ruhunu yeniden ihya ve inşa programıdır.

2. Bediüzzaman, İslâm düşüncesinin ve medeniyetinin inşası için “akıl, kalb, hayal, hafıza, zekâ, vicdan, ruh” gibi yeteneklerimizi bir bütün halinde geliştirmenin ve yükseltmenin formüllerini gösterir.

3. Risale-i Nur’un Medresetüzzehra projesi, yaygın ve örgün bir eğitim modeliyle yepyeni bir çığır açarak her mekânı eğitim merkezi haline getirir.

4. Risale-i Nur Kur’ândilini kullanarak, kendi kendisinin hocası olan yeni bir din dili kurmuştur.

5. Risale-i Nur; tefsir, hadis, kelam, tasavvuf, fıkıh, ahlak, siyer gibi İslâmî ilimlerde geçen kavramları yeniden tanımlayarak İslâm medeniyetini ihya ve inşa edecek bir dil geliştirmiştir.

6. Risale-i Nur fitratı bozan kültür istilasına karşı Kur’ân ve Sünnet’teki insan saygınlığını öne çıkarır.

7. Risale-i Nur, şahıs merkezli yönetim yerine “cemaat, meşveret, şahs-ı manevi ve meclise” dayalı bir modeli esas alır. Toplum hayatının merkezine hürriyet, meşveret ve adaleti koyarak barışçı, kaynaştırıcı, dayanışmacı bir modeli toplumun bütün katmanlarında tesis eder.

8. Bediüzzaman, insanlığın ortak mirası olan fen, felsefe ve san’atı, tevhid düşüncesi içinde yoğurarak insanlığın gündemine taşımıştır.

9. Risale-i Nur, ötekileştirmeyen, yaralamayan ve şüphelere kapı açmayan eğitim, iletişim ve bilişim metodu takip eder.

10. Risale-i Nur, geleneksel İslâm düşüncesini Kur’an ve Sünnet çizgisinde asrın idrakine uygun şekilde yorumlamıştır.